

Toelichting op de 'basiseisen uitvoering zorgplicht primaire waterkeringen'

19 oktober 2016, met verwerking van de reacties uit de consultatieronde in september 2016.

Dit document is een conceptversie van de toelichting op de 'basiseisen uitvoering zorgplicht'. Dit document bevat handvatten om te voldoen aan de basiseisen, aangevuld met voorbeelden, en bevat geen extra eisen.

Algemene toelichting:

Het Kader Zorgplicht gaat uit van risicogestuurd werken. Het bepalen van risico's en daarmee het expliciet bepalen waarom je de activiteiten gaat uitvoeren zoals je dat van plan bent, is onderdeel van de inrichting van de zorgplicht. Het bepalen van risico's wordt gezien als een activiteit op het niveau van de gehele zorgplicht. Het gaat in de basis om het in beeld brengen van de ongewenste situatie(s) in het licht van de (bestuurlijke) zorg voor de waterkering. Binnen de zorgplicht activiteiten en de samenhangende sturing daarop, dienen de risico's te worden beheerst.

De inrichting van organisatie op de zorgplicht is de eigen verantwoordelijkheid van de keringbeheerder. Deze inrichting is leidend voor de uitvoering. De basiseisen voor de uitvoering kunnen als hulpmiddel worden benut voor de inrichting van de processen binnen de organisatie en de daarbij behorende inrichting van de organisatie. Voor de bepaling en uitwerking van de basiseisen uitvoering zorgplicht is als uitgangspunt genomen dat de inrichting van de zorgplicht in de organisatie geborgd is in de daarvoor noodzakelijke documentatie. Dit is tevens de basis voor de aantoonbaarheid.

Activiteit	Toelichting op basiseisen uitvoering zorgplicht
Inspectie van de primaire waterkering	<p>Specifieke toelichting op de basiseisen (conform nummering):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De keringbeheerder bepaalt zelf de frequentie waarop het (inspectie)plan wordt geactualiseerd. Het is daarbij voorstelbaar dat deze de planning&control en/of de begrotingscyclus volgt. 2. Eenduidig betekent binnen de eigen organisatie op een consistente manier vastgelegd. 3. Hoe en door wie vervolgcacties worden belegd is door de organisatie vastgelegd in de procesinrichting. 4. Onderdeel van de evaluatie kan zijn het vergelijken van de inspectieresultaten met de risicoanalyse en daarmee een oordeel te geven over de veiligheidsituatie. Dit is ook input voor de veiligheidsrapportage. Zie voor het opstellen van een rapportage de 'handreiking Veiligheidsrapportage Waterveiligheid'. <p>Algemene toelichting op de basiseisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspecties moeten aantoonbaar, volgens planning en op basis van risico's, worden uitgevoerd. Verwacht mag worden dat bij het uitvoeren van de inspecties extra aandacht wordt besteed aan dijken die volgens de toetsing niet voldoen aan de norm en een veiligheidsrisico vormen. Andere risico's kunnen bijvoorbeeld medegebruik of de aanwezigheid van Niet Waterkerende Objecten (NWO's) zijn. Het uitvoeren van aanvullende inspecties na een storm of hoogwater is dan ook vanzelfsprekend. - De verkregen inspectieresultaten moeten eenduidig worden vastgelegd. De keringbeheerder heeft naar verwachting in zijn eigen inrichting invulling gegeven aan wat eenduidig is. Verwacht mag worden dat (in overeenstemming met de STOWA handreiking) minimaal de volgende gegevens vastgelegd worden:<ul style="list-style-type: none"> • Schadebeeld + classificatie (eventueel conform de DigiGids). • Detailgegevens: coördinaten, locatie, afmeting, hoeveelheid, resolutie (dichtheid van de schades per lengte- of oppervlakte-eenheid, bijv. aantal molshopen per 25 m²). Daarvoor kan de DigiGids benut worden • Omgevingskenmerken: situatie, overzicht- en detailfoto's • Algemene gegevens. - Er volgen aantoonbaar acties indien inspectieresultaten hier in de sfeer van onderhoud en/of handhaving aanleiding toe geven. - Afhankelijk van de ernst van de schade en nog tal van andere relevante zaken wordt een keuze gemaakt welke maatregelen er getroffen moeten worden. Zo kan het voorkomen dat er schade wordt geconstateerd, maar dat er een weloverwogen keuze wordt gemaakt om voorlopig geen maatregelen te treffen. Per schadegeval zal die afweging herleidbaar en zichtbaar moeten zijn. Een inspectieresultaat kan ook een vervolg krijgen in de sfeer van toezicht en handhaving.
Onderhoud van de primaire waterkering	<p>Specifieke toelichting op de basiseisen (conform nummering):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dit betreft het onderhoud dat door de keringbeheerder zelf wordt uitgevoerd. 2. Het onvoorzien onderhoud komt onder andere voort uit geconstateerde schadegevallen (uit inspectie) 3. Geen toelichting 4. De keringbeheerder kiest zelf welke onderhoudsgegevens relevant zijn en hoe actueel deze moeten zijn. Dit legt de keringbeheerder vast in de procesinrichting van deze activiteit. 5. Geen toelichting <p>Algemene toelichting op de basiseisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Grofweg kan er onderscheid gemaakt worden in enkele typen onderhoud, namelijk:<ol style="list-style-type: none"> A. Voorzien vast onderhoud: Regulier, periodiek, onderhoud gericht op het verlengen van de levensduur. B. Voorzien groot of variabel onderhoud gericht op instandhouding. Bijvoorbeeld het vervangen, reviseren of conserveren van sluisdeuren na het verstrijken van de levensduur.

C. Onvoorzien onderhoud als gevolg van schades als gevolg van storm, hoog water, aanvaringen, graverij, onvergunde werkzaamheden, etc .

- Het verbeteren van de primaire waterkering (onder het Hoogwaterbeschermingsprogramma) wordt door de ILT bij het toezicht op de zorgplicht primaire keringen niet meegenomen, aangezien deze activiteit niet onder het toezicht voor de zorgplicht valt. Verbeteren/versterken is van een andere orde dan beheer en onderhoud.
- Het logische gevolg van het inspecteren (voor- en najaarsinspectie, dagelijkse inspectie, schouw, e.d.) van de keringen en kunstwerken is dat geconstateerde schades moeten worden hersteld. De stappen van constatering naar opdrachtverstrekking zijn vastgelegd. En gecontroleerd wordt of deze werkzaamheden naar behoren zijn uitgevoerd
- Na uitvoering van de opdracht worden de kenmerkende gegevens in het beheerregister vastgelegd.

Bediening waterkerende kunstwerken

Specifieke toelichting op de basiseisen (conform nummering):

1. De keringbeheerder legt zelf de tijdigheid van de sluiting en bijbehorende rollen, taken en verantwoordelijkheden vast in protocollen of plannen. Het betreft hier kunstwerken waar de keringbeheerder zelf direct verantwoordelijk is voor de uitvoerende taak sluiting.
2. Deze eis betreft het borgen dat te allen tijde voldoende functionarissen tijdig beschikbaar zijn conform de in de protocollen gestelde eisen, bijvoorbeeld in de vakantieperiodes.
3. Deze eis heeft betrekking op het vastleggen van resultaten bij uitvoering van de vastgestelde stappen conform de vereisten voor vastlegging in het protocol (onder andere de handelingen op basis van een bepaald waterpeil).
4. Zie ook de toelichting bij de activiteit toezicht, bij 1.A.
5. De keringbeheerder legt zelf vast wat onder 'tijdig' wordt verstaan en legt dit vast in de procesinrichting.

Algemene toelichting op de basiseisen:

- Onder kunstwerken worden de keersluizen, coupures, afsluitmiddelen, scheepvaartsluizen met hoogwaterkering, stormvloedkeringen etc. verstaan.
- Het gaat hier om kunstwerken in eigen beheer die niet regelmatig worden bediend en die bij hoog water moeten worden gesloten.
- Bij sluizencomplexen zijn mogelijk additionele handelingen nodig ten opzichte van de reguliere handelingen bij hoog water (bijvoorbeeld sluiten stormvloedkeringen), zoals ook vastgelegd in plannen of protocollen.

Calamiteitenzorg

Specifieke toelichting op de basiseisen (conform nummering):

1. Onder noodvoorzieningen worden bijvoorbeeld zandzakken en demontabele wanden verstaan.
2. De organisatie legt in een OTO-plan vast hoe er wordt geoefend en met wie.
3. De keringbeheerder legt zelf vast wat onder 'tijdig' (bijvoorbeeld voor nieuw hoogwater seizoen) wordt verstaan en legt dit vast in de procesinrichting.

Algemene toelichting op de basiseisen.

- In de Waterwet staan de eisen met betrekking tot calamiteitenzorg beschreven
- Er moet onderscheid worden gemaakt in:
  - o normaal beheer (voorbereiden, opleiden, trainen, oefenen),
  - o beheer onder bijzondere omstandigheden waarin de objecten in gereedheid moeten worden gebracht om een hoogwater of stormvloed te kunnen keren
  - o calamiteiten waarbij de waterkerende objecten (dreigen) te falen en er noodmaatregelen moeten worden uitgevoerd (waar het specifiek gaat om de rol en taak van de keringbeheerder)
- De basiseisen zijn beschreven voor de "koude" fase, dus gericht op de voorbereiding op een eventuele calamiteit.
- Om goed voorbereid te zijn op de "warme" fase wordt aanbevolen deze voorbereiding periodiek ook samen met alle partners in de veiligheidskolom te laten plaats vinden.

Vergunningverlening

Specifieke toelichting op de basiseisen (conform nummering):

1. Het betreft die activiteiten die een mogelijke bedreiging vormen voor de waterkerende functie. Het onderhoud aan de waterkering valt hier bijvoorbeeld niet onder tenzij daarvoor een projectplan Waterwet noodzakelijk is (groot onderhoud).
2. Een aantal punten ter toelichting:
  - a. De essentiële informatie is beschikbaar voor het toezicht.
  - b. 'Toegestane' betekent de bewust toegestane, geaccordeerde activiteiten.
3. Dit betreffen bijvoorbeeld eisen aan de constructie, het onderhoud, de tijdige sluiting bij hoogwater indien aan de orde en de verantwoording daarover aan de waterkeringbeheerder
4. Geen toelichting
5. Onder het 'proces van het toestaan' wordt verstaan: het eventueel verschuiven van vergunningsplicht naar het regelen via algemene voorschriften.

Algemene toelichting op de basiseisen:

- Mogelijke impact van de OmgevingsWet op deze basiseisen is hierin nog niet meegenomen en wordt

- eventueel later hierin verwerkt.
- Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn landelijk kwaliteitscriteria ontwikkeld door RWS en de waterschappen.

Toezicht en handhaving

Specifieke toelichting op de basiseisen (conform nummering):

1. a. Een specifieke toezichtscategorie betreft de 'waterkerende kunstwerken' in eigendom bij derden verstaan (bijvoorbeeld afsluiters in leidingen van (nuts)bedrijven). Voor het oefenen van het sluitproces tbv de waterkeringszorg is leidend hoe de organisatie (de eigenaar/verantwoordelijke voor sluiting) heeft vastgelegd hoe dit verloopt. Dit geldt ook voor kunstwerken waarvoor geen vergunning is verstrekt.
b. Geen toelichting.
2. Het is belangrijk dat de toezichthouder voor de adequate uitvoering van zijn taak beschikt over het complete overzicht van de toegestane activiteiten (het beleid) op of aan de kering naast de volledige vergunning of melding'. Daarmee is beoordeling mogelijk van de activiteiten die daadwerkelijk in het veld plaatsvinden.
3. Voor de eigen handhavingsstrategie (kan) wordt uitgegaan van toepassing van de [landelijke handhavingsstrategie](#).
4. Eenduidig betekent binnen de eigen organisatie op een consistente manier vastgelegd.
5. Geen toelichting.

Algemene toelichting op de basiseisen:

6. Toezicht kan door sommige organisaties ook als een activiteit onder "inspecteren" worden gezien. Heeft namelijk vaak geen juridische component in zich anders dan handhaving.
7. Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn landelijk kwaliteitscriteria ontwikkeld door RWS en de waterschappen.

Beheren dagelijkse gegevens kering

Specifieke toelichting op de basiseisen (conform nummering)

1. Een aantal punten ter toelichting:
  - a. De inhoud van de gegevensset is vastgesteld door de organisatie (door degene die daartoe bevoegd of gemandateerd is (zie ook [Waterwet artikel 5.1](#))).
  - b. Onder feitelijke toestand wordt de huidige situatie verstaan;
  - c. Denk voor de feitelijke toestand bijvoorbeeld aan kabels en leidingen, verleende vergunningen, gerealiseerde onderhoudsmaatregelen (deze opsomming is niet limitatief).
2. Geen toelichting
3. Geen toelichting.
4. Geen toelichting.

Algemene toelichting op de basiseisen:

- Het voldoen aan bovenstaande eisen vraagt voor elke keringbeheerder een inspanning aan de inrichtingskant van het beheer van de dagelijkse gegevens.
- Het tijdig en volledig invoeren van de kenmerkende gegevens direct na uitvoering/oplevering van een project is een aandachtspunt.